



Prezes Para Korzeniowski sprawdza
jakość wykonanej pracy.



Takie piękne kwiaty po zakończeniu
otrzymali wykonawcy.



WIOSNA

Wiosna w naszych ogrodach w tym roku zaczęła się bardzo wcześnie. Dzięki sprzyjającej pogodzie działkowicze zabrali się do porządkowania i upiększenia swoich działek i altan. Malowano altany, frezowano drewno, kłuski i t.p. Ponieważ ogłoszono konkurs na najpiękniejszą działkę '97r. każdy starał się, aby była jego działka. Wytworzyła się zdrowa rywalizacja między działkowiczami. Na zebraniu Zarządu wyznaczono komisję, która przeprowadziła wstrząsę wśród i poszczególnych działek i wybrano tę **najładniejszą!**



Wiosną
pięknieje
świat





W r. bż. dzięki dużemu wkładowi
 pracy Prezesa jak i gospodarzy
 ogrodu Łańda alejka w ogrodach
 otrzymała swo razę np: rozana,
 Tulipanowa i t.p.

Wyboru razn dokonali użytkownicy
 działek przy swojej arejce.



Gospodar ogrodu Nr 3
na Matusevicz oprowadza gości
do swojej działki.



Konkurs na najpiękniejszą działkę roku rozstrzygnięty.
Komisja oceniająca kryterium estetyczny i uprząkny, oraz rekreacyjny
działek oceniła - **najładniejsza działka roku '97** to działka
Pana Pałyszka w ogrodzie Nr 4.



Pan Pałysz 2. jest również nagradzany przez KR PZD
za piękne wiersze o tematyce ogrodów działkowych.
Wiersze te możemy czytać u m. in Działkowiec.

UTWÓR MIESIĄCA

W grudniu utworem miesiąca wybrany został wiersz pani Moniki Bilecz. Gratulujemy. Nagrodę wysłamy osobie.

„Zima na działce”

Działki już opustoszały
Został na nich cała biała
Mieć działka im okrutnie
Jest po prostu nudna, smutnie

Lecz my i tak je odwiedzamy
Głodne piaski dokarmiamy
Aby gdy nadejdzie wiosna
Wrzawa była znów radośna

Dopiąłamy nasze krzaki
Oraz drzewa i iglaki
Czy się w zimie dobrze mają
Zdrowo wiosny doczekają.

Wiele gdy nadejdzie zima
O swej działce zapominam
Wada to nieopisana
Choćże działka jest kochana.

Wiadmy zatem nasi mili
Działka to nie sprawa chwili
Chcemy ogród mieć wspaniały
Dłujmy więc on przez rok cały.

Monika Bilecz

Wrodzicie Pana Tarasza

zdolności kwóreze posiada również syrona
Pani fibożka, której kiersz został nagrodzony
i opublikowany w „Działkowni”.



Kalina koralewa (Viburnum opulus 'Rosarium')

Takie piękne kwiaty możemy
oglądać i na naszych ogrodach.

Właśnie wczemu odbyło się Walne Zebranie Zarządu ZOD

Porządek obrad był następujący:

- Oznaczenie posiedzenia
- Sprawozdanie z uroczystości 100-lecia Ruchu Działkowego w H-ie
- Lista senator Solskiej do działkowców
- Sprawy różne
- Wolne wnioski i zakończenie

W zebraniu uczestniczyli działkowicze, oraz zaproszeni goście, a byli to:

Burmistrz Krosno Odra - Pan Borek

Sekretarz WZ ZOD - Pan Pasincki

oraz osoby piastujące stanowiska kierownicze w Krosnie Odra.

Głównym punktem zebrania była dyskusja na temat uroczystości 100-lecia Ruchu Działkowego w H-ie, które mają się odbyć w H-ie we wrześniu.

Zaproszenie na uroczystości jubileuszowe otrzymał nasz Prezes Pan Korzeniowski W.

W tym roku w lat doręczyłem snięcie dla działkowców nasz ZOD został wytypowany na wojewódzkiego gospodarza Dożynek '97 o czym zawiadomili zebranych sekretarz WZ ZOD Pan Pasincki.

W związku z powyższym tematem omawiającym przygotowanie do dożynek, była dyskusja nad dobro organizacją i współpracą między poszczególnymi instytucjami a ZOD. Członkowie z uczestniczących wyrazili gotowość do pomocy w przygotowaniach do uroczystości i zarazem uczestniczenia w czasie Dożynek.

Został odczytany list senator Solskiej do działkowców dot. m.in. powstania Stowarzyszenia na rzecz Budowy Obiektów Użytkowości Publicznej, którego celem jest budowa kompleksu Rehabilitacyjno-Sportowego, Wodny śniad: służyć pomocą działkowcom i ich rodzinom w trudnych warunkach życiowych.



**JUBILEUSZ 100 LECIA
OGRODNICTWA DZIAŁKOWEGO
W POLSCE**

100.



Honorowy
Patronat
Prezydenta
Rzeczypospolitej Polskiej
ALEKSANDRA KWAŚNIEWSKIEGO

ZAPROSZENIE

**POZDROWIENIA PREZESA PZD
EUGENIUSZA KONDRACKIEGO**

Z najstarszego POD w Polsce, ogrodu „Kąpiele Słoneczne”,
z okazji jubileuszu 100-lecia,
do wszystkich działkowców w Polsce,
wszystkich władz ogrodnich, wojewódzkich
i krajowych Związków kierując jubileuszowe pozdrowienia
i życzenia, dalszego rozwoju ruchu na miarę następnych
stu lat oraz zapewnienie, stania na straży osiągnięć,
samodzielności i samorządności ogrodnictwa działkowego
będących dorobkiem 100 lat rozwoju ruchu.

**Do Działkowców,
Zarządów Pracowniczych Ogrodów Działkowych,
Kolegiów Prezesa PZD, Delegatów Rejonowych,
Wojewódzkich Zarządów
Polskiego Związku Działkowców**

W dniu 25 kwietnia 1997 r. Sejm RP oddał orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 listopada 1996 r. o niezgodności ustawy z dnia 23 czerwca 1995 r. o zmianie ustawy o pracowniczych ogrodach działkowych z przepisami konstytucyjnymi. Zaakceptowane przez Trybunał Konstytucyjny ustawa mocą uchwały sejmowej stała się takim i nie podlega dalszym zaakceptowaniu.

Krajowa Rada Polskiego Związku Działkowców stwierdza, że jest to duże osiągnięcie dla wszystkich działkowców, pracowniczych ogrodów działkowych i całego Związku. Ustawa bowiem daje poczucie pełnego bezpieczeństwa i chroni pracownicze ogrody działkowe przed nieuczynionymi likwidacjami. Jednocześnie stanowi uznanie władz ustawodawczych dla samej idei ogrodnictwa działkowego, dla dorobku tego ruchu społecznego, który w Polsce ma tak bogatą tradycję.

Pełne poparcie i jednorodność działkowców i wszystkich instancji Związku w obronie ustawy świadczyło o przekonaniu, iż działania Krajowej Rady Związku były właściwe, a sama ustawa i jej rozwiązania prawnie są zgodne z przepisami konstytucyjnymi. Oddalenie przez Sejm RP orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego jest więc naszym wspólnym osiągnięciem na miarę Jubileuszu 100-lecia Ogrodnictwa Działkowego w Polsce, który w bieżącym roku obchodzi nasz Związek.

Krajowa Rada Polskiego Związku Działkowców składa tą drogą serdeczne pozdrowienie za pomoc i poparcie w walce o ustawę, w walce o służącą dla nas wszystkich sprawę.

Przekazując podziękowania Krajowa Rada PZD życzy wszystkim działkowcom samych osiągnięć i radości w uprawie działki oraz dużo zdrowia i pomyślności w życiu osobistym, a instancjom Związku dalszych sukcesów i satysfakcji w działalności na rzecz pracowniczych ogrodów działkowych i społeczeństwa.

KRAJOWA RADA
POLSKIEGO ZWIĄZKU DZIAŁKOWCÓW
Warszawa, dnia 28 maja 1997 r.

*Oto uycierki z m-ko
Działkowiec, w którym możemy
się zapoznać ze szczegółami
z obchodów jubileuszu 100-lecia
Ruchu Działkowego w Polsce*

UTWÓR MIESIĄCA

W sierpniu utworem miesiąca wybrany został wiersz pana
Zbigniewa Parzyśka z Krosna Odrzańskiego.

Nagrodę – ruszeń ogrodnicy – wysyłamy pocztą.

Gratulujemy!

Redakcja

„Jubileusz POD”

*Oprócz cały tonie w kwiecie
Tę to jeży jest stądzie
Sto lat to już piękny wiek
Niewie o tym każdy człek
Różne były jego dzieje
Tragiczne przechodził koleje
Nawet po wojennej burzy
Do dziś dnia nam wieśnie ślady
Nierozłą go kwiatów deszczu
Parlament szarpał go jeszcze
Lecz nigdy nie wycofałony
Sini dżony – abwieciony*

*Walne chwile poświęcamy
O nasz ogród zawsze dbamy
On nam za to się odwdzięcza
Kwiatów daje nam narzęcza
Gdy owoców przyjdzie pora
Tęczęmy je w pechych worach
I warzywa jakże tłuczne
Dorodne – ekologiczne
Niewie ogród nasz działkowy
Zawsze czysty, zawsze zdrowy
Tonęcy w kwiatów buszu
Doczeka dwusetnego jubileusza*





Ogrody od zarania do 1939 r.

Ochotnicy w tym roku stulecie ruchu działkowego w Polsce. Na pewno jednak nie wszyscy wiedzą, dlaczego właśnie rok 1897 uznajemy za datę początkową i jak kształtowały się losy ogrodnictwa działkowego przez pierwsze kilkadziesiąt lat. Stulecie jest dobrą okazją, aby przyrzeć się historii tego ruchu.

Rok 1897 jest oczywiście uroczą datą początkową, gdyż postawienie jakiegokolwiek ruchu nie jest jednorazowym aktem, lecz procesem długotrwałym. Tak było i w tym przypadku, bowiem już w dziewiętnastym wieku istniał cot na kształt ogrodnictwa działkowego, a mianowicie podmiejskie ogrody dla bogatych i zagony dla biednych. Spełniały one funkcje podobne do dzisiejszych ogrodnictwa zamkniętych były miejscem wypoczynku, a dla uboższych pomocą w utrzymaniu rodziny. Właściwy jednak rozwój ogrodnictwa działkowego datuje się od chwili, gdy zaczęły one powstawać w sposób planowy, w określonych celach i formach zorganizowanych.

Pierwszy taki ogród powstał właśnie w 1897 r. w Grudziądku. Założycielem jego był lekarz Jan Jalkowski, który w ten sposób chciał propagować zdrowy styl życia i obcowanie z przyrodą i słońcem jako dawcami zdrowia. Urządzano tam kąpiele słoneczne połączone z zabiegami pielęgnacyjnymi na okalaniu się ciepłym mulem. Stąd wywodzi się nazwa ogrodu „Kąpiele Słoneczne”. Ogród ten miał identyczną strukturę jak dzisiejsze pracownice ogrody działkowe. Był podzielony na działki o powierzchni 200 m², na jego terenie znajdowała się siedziba Towarzystwa Ogrodnictwa, które zajmowało się stroną organizacyjną. Działki były zagospodarowane i wyposażone w altanki. Poza słońcem ważną funkcją działek była uprawa owoców i warzyw na własne potrzeby. Podczas Pierwszej Wojny Światowej dzięki zbieranym plonom działkowcy mogli wyżywić swoje rodziny. Losy ogrodu nie były łatwe. W 1939 r. władze okupacyjne przydzieliły działki Niemcom, którzy wycofując się zabrali całą dokumentację Towarzystwa, a ogród zwiastował.

Działkowcy jednak nie poddali się i doprowadzili ogród do dawnej świetności. Warto wspomnieć, że ten stuletni ogród istnieje do dziś i jak dawniej pełni życiem nie przerywając się swoim podzielnym wiekiem. Działkowcy są dobrze zorganizowani, działka tu Zarząd POD, Komisja Rozjemcza i Rewizyjna i trzy komisje problemowe: kłobiecka, fachowo-kwalifikacyjna i współzawodnictwa, organizowana są „Dni Działkowiec”.

W 1926 r. w Poznaniu zrodził się pomysł ujednoczenia struktury działkowych towarzystw ogrodnictwa działkowego, co miało im zapewnić zorganizowany, planowy rozwój. Do tej pory każdy ogród działał samodzielnie jako Towarzystwo Ogrodnictwa, obiac o większy rozwój przestrzenny i organizacyjny. Dopiero w 1926 r. postanowiono połączyć swoje siły i doświadczenia tworząc organizację pionierów, by zrealizować, zabezpieczyć i reprezentować interesy wszystkich towarzystw. Komitetem z inicjatywą społeczną zapoczątkowaną przez dyrektora Ogrodnictwa Miejskiego w Poznaniu p. Marciniaka zrodziła się inicjatywa państwowa ujednoczenia

struktury organizacyjnej ogrodnictwa. Wysłała ona od Wydziału Pracy i Opieki Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu. W wyniku wspólnych obrad utworzono Komitet Organizacyjny dla tworzenia ogrodnictwa działkowego i rozpracowania idei ogrodnictwa na cały kraj. W 1927 r. zarejestrowano Związki Towarzystw Ogrodnictwa i przysięto statut. Rozpoczęto też stałe dotacje z Ministerstwa Opieki Społecznej, których przyznanie umożliwiło rozpoczęcie akcji promocyjnej. W krótkim czasie po powstaniu związku zgłosiły dotychczasowe wszystkie istniejące towarzystwa ogrodnictwa.

Pracą promocyjną polegała na tworzeniu kampanii organizacyjnych w miastach, organizowaniu wykładów i spotkań z działkowcami, wystawianiu filmów instruktażowych. Dużą rolę odegrało też tworzenie instruktoratów, których celem było czuwanie nad właściwym fachowym zagospodarowaniem ogrodnictwa działkowego. Praca instruktorstwa podzielona była na trzy okresy związane z porami roku tj. sezonem wiosennym, letnim i jesienno-zimowym. Polegała na udzielaniu fachowych wskazówek i rad, organizowaniu kursów doskonalących, wygłaszaniu odczytów, wykonywaniu kosztorysów na nowo objęte tereny, opracowywaniu planów ogrodnictwa i działek, a także lustracji towarzystw i ogrodnictwa. Wydawano almanachy, broszury, wydawnictwa Związku. Wydawano almanachy, broszury, wydawnictwa Związku.

W 1928 r. wyszedł pierwszy numer kwartalnika „Ogródek Działkowy”, w którym zawarto wiele praktycznych porad dla użytkowników działek, a w 1934 r. miesięcznik „Działka i Osiedle”.

Akcja przebiegała pomyślnie, choć niejednolicie w różnych okęgach. Najbardziej entuzjastycznie podszedł do niej okręg śląski, w którym już wcześniej nastąpiło połączenie działających towarzystw w lokalny związek. W krótkim czasie podwoił ilość ogrodnictwa na swoim terenie

co było tym trudniejsze, iż większość ziemi należała do prywatnych przedsiębiorców, którzy niechętnie się jej pozbywali.

Okręgi obrzeża podjęły do pomysłu też inne towarzystwa. Okręg warszawski charakteryzowała przede wszystkim praca informacyjna. Obejmował on miasto stołeczne Warszawa, a także województwa: warszawskie, łódzkie, lubelskie, kieleckie i łubuskie. Zainteresowanie idea ogrodnictwa i ich rozwoju było tak duże, że wkrótce powołano w województwie kieleckim i lubelskim okręgowe związki towarzystw, ze względu na liczenie dużej liczby ogrodnictwa. Warto wspomnieć, że zainteresowanie rozwojem ogrodnictwa wyraziły też okręgi obecnie do nas już nie należące, czyli łódzki, łubuski i wileński. Mimo, że zorganizowały się one dość późno, bo dopiero w latach 1935-37, prace tam były intensywne. Sytuacja tych okręgów była o tyle trudniejsza, że wcześniej idea ogrodnictwa nie była tam w ogóle znana, a mimo to rozwinęły się one dość szybko. W 1937 r. w okręgu wileńskim funkcjonowało 17 ogrodnictwa, w łubuskim 18, a w wileńskim 16.

Działalność Związku to jednak nie tylko troska o powstawanie nowych ogrodnictwa i promowanie idei ogrodnictwa działkowego na cały kraj. Nie zapomniano też o największych warsztwach społec-



4 działkowiec

